

LAKIALOITE 49/2004 vp

Laki avioliittolain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan, että avioliittolakia muutettaisiin siten, että avioeron saamisen edellytyksenä aina olisi sovittelu. Sovittelu toteutettaisiin seurakunnan tai kunnallisen perheneu-

vonnan toimesta. Tavoitteena olisi avioerojen ehkäiseminen ja niiden suuren määrän vähentäminen.

PERUSTELUT

Avioliittolakia (234/1929) muutettiin laajasti 1.1.1988 voimaan tulleella lailla (411/1987). Silloin säädettiin mm. uusi 25 §, jonka 1 momentin mukaan puolisoilla on oikeus saada avioero harkinta-ajan jälkeen. Edelleen 2 momentissa säädetään, että puolisoilla on oikeus saada avioero ilman harkinta-aikaa, jos he ovat asuneet erillään keskeytyksettä viimeiset kaksi vuotta. Esimerkiksi sovittelusta ei ole säädöksiä. Avioerojen määrä on kohonnut erittäin korkealle tasolle viime vuosina. Virallisen tilaston mukaan kehitys on ollut seuraava (vuosikeskiarvot):

Vuodet	Avioerot/vuosi
1961—1965	4 235
1966—1970	5 484

Vuodet	Avioerot/vuosi
1971—1975	8 727
1976—1980	10 051
1981—1985	9 538
1986—1990	11 898
1991—1995	13 260

Viime vuosina avioliittojen ja avioerojen määrän kehitys on ollut seuraava:

Vuosi	Solmitut avioliitot	Avioerot
1995	23 737	14 025
2000	26 150	13 913
2001	24 830	13 568
2002	26 969	13 336

1980-luvun puolivälin jälkeen avioerojen vuosittainen määrä on kasvanut noin 30 %.

Avioliitto on sekä molempien puolisoitten, lasten että koko yhteiskunnan kannalta eheyttävä ja suositeltava yhteisen elämisen muoto. Eri-tyisesti lasten kannalta avioero aiheuttaa monenlaisia henkisiä, taloudellisia ja muita ongelmia ja on osatekijänä myöhempienkin elämänvaiheiden vaikeuksiin. Avioerojen määrää voidaan vähentää kehittämällä perhepolitiikkaa ja sosiaaliturvaa sekä avioliitto- ja perhekasvatusta. Monien kristillisten ja muiden järjestöjen avioliittoleiritoiminta on tuottanut hyvää tulosta. Kun noin 85 % Suomen kansalaisista kuuluu kristillisiin kirkkoihin ja seurakuntiin, on perusteltua käyttää näiden vahvaa kokemusta, koulutettua henkilöstöä ja toimivaa organisaatiota avioerosovittelussa. Valtaosa avioliitoista solmitaan ns. kirkollisina avioliittoina, joten myös avioliittojen hoito ja avioerojen vähentämiseen tähtäävä toiminta sopii hyvin seurakunnille, joilla voidaan katsoa olevan eräänlainen tulosvastuu vihkimistoiminnastaan.

Avioliittoja tukevan toiminnan kehittämisen rinnalle tulee luoda lakisääteinen sovittelujärjestelmä. Tästä on perusteltua ottaa asianmukainen säädös avioliittolakiin siten, että sovittelu olisi pakollista aina ennen avioerohakemuksen käsit-

telyyn ottamista. Sovittelu tulisi säätää sen seurakunnan tehtäväksi, johon molemmat puolisot kuuluvat. Jos puolisot kuuluvat eri seurakuntiin, kuuluisi tehtävä sille seurakunnalle, jonka alueella puolisoitten viimeinen yhteinen koti on ollut. Jos kumpikaan tai toinen puolisoista ei kuulu mihinkään seurakuntaan tai jos puolisot kuuluvat eri kirkon tai uskonnollisen yhdyskunnan seurakuntaan eivätkä puolisot erikseen toisin sovi, tulisi tehtävä säätää kunnallisen perheneuvonnan vastuulle. Seurakunnalla tässä tarkoitetaan evankelisuterilaisen ja ortodoksisen kirkon sekä uskonnonvapauslain nojalla rekisteröityneen ja vihkimisoikeuden omaavan uskonnollisen yhdyskunnan seurakuntaa. Seurakunnille aiheutuvista kustannuksista tulee sopia ja päättää erikseen.

Lakialoite vähentäisi avioeroja jonkin verran. Avioerojen määrän väheneminen toisi välillisiä säästöjä myös yhteiskunnalle monin eri tavoin. Mm. lasten asema paranisi ja elatusvelvollisuusongelmat vähenisivät.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

avioliittolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä kesäkuuta 1929 annetun avioliittolain (234/1929) 25 §, sellaisena kuin se on laissa 411/1987, ja
lisätään lakiin uusi 25 a § seuraavasti:

25 §

Puolisoilla on oikeus saada avioero sovittelun ja harkinta-ajan jälkeen. Puolisoilla on kuitenkin oikeus saada avioero ilman harkinta-aikaa, jos he ovat asuneet erillään keskeytyksellä viimeiset kaksi vuotta ja ovat osallistuneet sovitteluun.

25 a §

Edellä 25 §:ssä tarkoitettu sovittelu tapahtuu sen seurakunnan toimesta, johon puolisot kuuluvat. Jos puolisot kuuluvat eri seurakuntiin, tehtävä kuuluu sille seurakunnalle, jonka alueella puolisoitten viimeinen yhteinen koti on ollut. Jos kumpikaan tai toinen puolisoista ei kuulu mihinkään seurakuntaan tai he kuuluvat eri uskonnolliseen seurakuntaan, tehtävä kuuluu, elleivät

puolisot toisin sovi, kunnallisen perheneuvonnan vastuulle. Sovittelusta on annettava mahdolliseen avioerohakemukseen liitettävä todistus. Sovittelu on toimitettava ennen kuin 28 §:n mukainen hakemus, johon on liitettävä todistus sovit-
telusta, otetaan käsittelyyn. Mitä edellä sovit-

telusta on säädetty, ei koske 27 §:n mukaan tuomittavaa avioeroa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 2004

Toimi Kankaanniemi /kd
Päivi Räsänen /kd

Leena Rauhala /kd
Sari Essayah /kd